

www.pwc.lv

Muitas un akcīzes nodokļa aktualitātes Latvijā un Eiropā

2011. gada 26. aprīlis

pwc

Saturs

1. Muita

- 1.1. Izmaiņas attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību
- 1.2. Papildinājumi, kas skar pieteikšanās kārtību muietošanas režīmam – preču atpakaļizvešana
- 1.3. Plānotās izmaiņas attiecībā uz elektronisko deklarāciju glabāšanu
- 1.4. Grozījumi Ministru kabineta noteikumos par muitas galvojumiem
- 1.5. Grozījumi Muitas likumā administratīvā sloga mazināšanai
- 1.6. Tiesu lietas

2. Akcīzes nodoklis

- 2.1. Jaunumi akcīzes jomā
- 2.2. Tiesu lietas

3. Citi jaunumi

1. Muita

1.1. Izmaiņas attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību

Ar 2011.gada 11.februāri stājas spēkā jaunie MK noteikumi Nr. 112 „Kārtība, kādā veicami muitas kontroles pasākumi intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai”. Līdz ar to spēku zaudē 2005.gada 4.oktobra noteikumi Nr. 749.

MK noteikumu mērķis ir noteikt kārtību, kā tiek novērsti noziedzīgo struktūru centieni Latvijas tirgū ievest viltotas preces. Muitas kontroles pasākumi ir noteikti, lai palīdzētu intelektuālo tiesību (izgudrojumu, dizainparaugu, preču un pakalpojumu zīmju, komercnosaukumus un komercnorādes utt.) īpašniekiem realizēt aizsardzību pret negodīgu konkurenci, novēršot tiesību īpašnieku un valsts zaudējumus.

Ar jauno MK noteikumu redakciju tiek atļauta preču nodošana iznīcināšanai vienkāršotā kārtībā, ko veic tiesību subjekts (ieinteresētā persona) par saviem līdzekļiem, ja par to ir saņemta rakstiska vienošanās ar VID.

Tāpat šie noteikumi uzliek pienākumu tiesību subjektam (ieinteresētajai personai), kura intelektuālās tiesības tiek pārkāptas, iesniegt VID rakstisku apstiprinājumu. Tas kalpo par apliecinājumu faktam, ka īpašuma tiesību pārkāpums ir noticis. Rakstisks apstiprinājums ir iesniedzams 10 darba dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas no VID.

1.2. Papildinājumi, kas skar pieteikšanās kārtību muitošanas režīmam – preču atpakaļizvešana

Spēku ar 2011.gada 19.februāri zaudē MK noteikumi Nr.311, jo tiek pieņemti jaunie MK noteikumu Nr. 129, kas nosaka „Muitošanas režīma – preču atpakaļizvešanas – pieteikšanas kārtību”.

Ar šiem noteikumiem tiek papildināta iepriekš esošā kārtība attiecībā uz:

- atpakaļizvešanas paziņojumu iesniegšanas laiku. Iepriekšējie MK noteikumi neparedzēja konkrētu kārtību paziņojuma iesniegšanai, tādēļ komersanti varēja brīvi izvēlēties to. Jaunā noteikumu redakcija paredz atpakaļizvešanas paziņojumu iesniegt muitas iestādei pirms reālās preču atpakaļizvešanas;
- atpakaļizvešanas paziņojuma ietvertu informāciju. Jaunie MK noteikumi papildina informācijas klāstu, kas jānorāda paziņojumā. Papildus jānorāda vienotais ES komersanta reģistrācijas un identifikācijas numuru (EORI) vai pagaidu numuru (ad hoc), kā arī informācija par paredzamo preču izkraušanas vietu, ja izkraušanas vieta atrodas valstī, kas nav ES dalībvalsts.

1.3. Plānotās izmaiņas attiecībā uz elektronisko deklarāciju glabāšanu

2011.gada 24.martā Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināti Finanšu ministrijas sagatavotie grozījumi MK noteikumos Nr. 581 „Kārtību, kādā ,muitojot preces, elektroniski iesniedz muitas deklarācijas”.

Lai nodokļu maksātājiem samazinātu administratīvās izmaksas, paredzēts saīsināt pavaddokumentu uzglabāšanas termiņu no pieciem līdz trijiem gadiem personām, kas, muitojot preces citas personas uzdevumā, noteiktās deklarācijas iesniedz VID elektroniski.

Noteikumu projektu vēl skatīs Ministru kabinetā.

1.4. Grozījumi Ministru kabineta noteikumos par muitas galvojumiem

Izskatīšanai valsts sekretāru sapulcē šī gada 21. aprīlī izsludināts projekts Ministru kabineta noteikumiem par nodokļa parāda galvojumu preču muižošanai. Tie aizstās pašreiz spēkā esošos 2010. gada 21. decembra noteikumus nr. 1134. Noteikumu projektā ietvertas normas, kas izriet no grozījumiem Muitas likumā, precizē atvieglojumu piemērošanu galvojuma iesniegšanai tranzīta procedūrai, drošības naudas aprēķināšanas kārtību un citus jautājumus.

1.5 Grozījumi Muitas likumā administratīvā sloga mazināšanai.

Ministru kabineta (MK) sēdē 1. februārī apstiprināti Finanšu ministrijas sagatavotie grozījumi Muitas likumā un nosūtīti izskatīšanai Saeimā. Šobrīd šis likumprojekts ir atbalstīts 2. lasījumā un tuvākajā lakā tiks izskatīts 3. lasījumā.

Grozījumos paredzēts samazināt administratīvo slogu komersantiem svītrojot no likuma prasību personām, kas ir saņēmušas atļauju muitas brokera darbībai, katru mēnesi iesniegt pārskatu par noformētajām deklarācijām. Tāpat tiks svītrotas prasības personām, kas vēlas saņemt atļauju muitas brokera darbībai, iesniegt VID dokumentu par komersanta statusu un reģistrācijas apliecības kopiju, fiziskās personas apliecinošu dokumentu un apliecinājumu no bankas vai apdrošināšanas sabiedrības, par galvojuma sniegšanu iespējamā muitas parāda segšanai.

No likuma tiek svītrotas arī atsauces uz rakstisku muitas deklarāciju, lai neizslēgtu iespēju veikt personas apskati gadījumā, ja preces ir deklarētas mutiski.

Līdz ar šiem grozījumiem administratīvā sloga mazināšanai tiek dots pilnvarojums MK noteikt kārtību, kādā izsniedz atļauju izmantot TIR procedūru kā arī noteikt kārtību, kādā persona iegūst galvotāja statusu Eiropas Savienības normatīvo aktu muitas lietās izpratnē.

1.6. Tiesu lietas (<http://eur-lex.europa.eu>)

Liels lietu skaits, ko izskata Eiropas Kopienas tiesa (EKT), saistīts ar Kombinētās nomenklatūras koda piemērošanu. To skaitā arī lieta C- 11/10, kas attiecas uz Kombinētās nomenklatūras koda piemērošanu farmācijas vielām (substancēm). EKT nolēma, ka EEK 2454/93 regula interpretējama tā, ka tikko farmācijas vielām tiek pievienotas citas vielas, tās vairāk nav kvalificējamas kā piederošas atbrīvojumiem no muitas nodokļa. Līdz ar to beznodokļu režīms tiek piemērots tām vielām, kam nav papildus pievienoti maisījumi (substances), kam nevajadzētu būt šo vielu sastāvā.

2011. gada 7.aprīlī EKT izdeva spriedumu lietā C-153/10, kas attiecas uz saistošās informāciju par tarifu – SIT (Binding Tariff information – BTI) piemērošanu ES. SIT dod tiesības tās saņēmējam sešu gadu periodā piemērot norādīto kodu tieši tām precēm, kuras norādītas SIT. Ar šo tiesas spriedumu tiek noteikta šāda SIT lietošanas interpretācija:

- persona, kas veic preču muižošanu un deklarēšanu savā vārdā un savā uzdevumā, nevar paļauties uz SIT, kas ir izsniegts uzņēmumam, kura labā persona darbojas;
- darbojoties citā ES valstī, persona var iesniegt citas ES dalībvalsts izsniegto SIT. Šis SIT nerada neapstrīdamu juridisku faktu, taču nacionālā tiesa vai autoritātes var noteikt atbilstošas procedūras, kas citas dalībvalsts izsniegto SIT var uzskatīt par saistošu pierādījumu;
- nacionālie tiesību akti ES dalībvalstī var noteikt iespēju nacionālajām muitas iestādēm pieņemt SIT, kas izsniegts citas ES dalībvalstī. Taču tas nedod personām, kas veic darījumus ar precēm, juridiskas tiesības deklarēt preces, izmantojot SIT noteikto nomenklatūras kodu. Līdz ar to SIT var tikt izmantots tiktāl, kamēr muitas iestādes neapstrīd tā izmantošanu.

2. Akcīzes nodoklis

2.1. Jaunumi akcīzes jomā

2011. gada 14. aprīlī Saeimā tika pieņemti grozījumi likumā „Par akcīzes nodokli”, kas stāsies spēkā šī gada 1. maijā.

Svarīgākie likuma grozījumi saistīti ar nodokļa likmju izmaiņām gandrīz visās akcīzes preču grupās (izņemot bezalkoholiskos dzērienus un kafiju), kā arī izmaiņām nodokļa atbrīvojuma piemērošanā naftas produktiem, kas paredzēts lauksaimniecības produkcijas ražotājiem. Grozījumi skaidro arī akcīzes nodokļa piemērošanu spirtu saturošiem uztura bagātinātājiem, kā arī nodokļa samaksas kārtību par tādiem uztura bagātinātājiem, kuros absolūtā spirta saturs iepakojumā pārsniedz 80 mililitrus.

Saskaņā ar projekta pēdējo versiju (pieņemtā likuma oficiālā versija vēl nav publiski pieejama) nodokļa likmes tiek palielinātas sekojošām akcīzes precēm: 1) stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem ar absolūtā spirta saturu virs 22 tilpumprocentiem- no 890 Ls uz 940 Ls par 1000 litriem (no 2011. gada 1. jūnija), 2) svinu nesaturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem- no 269 Ls uz 289 Ls par 1000 litriem (no 2011. gada 1. jūnija), 3) svinu saturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem- no 300 Ls uz 320 Ls par 1000 litriem (no 2011. gada 1. jūnija), 4) naftas produktiem ar etilspirta piedevām, kas ražotas no lauksaimniecības izejvielām un ir dehidratēts, ja etilspirta saturs veido no 70 līdz 85 tilpumprocentiem no kopējā produkta daudzuma- no 80.7 Ls uz 86.7 Ls par 1000 litriem (no 2011. gada 1. jūnija), 5) cigāriem un cigarillām- no 24 Ls uz 26 Ls par 1000 gabaliem (ar 2011. gada 1. jūliju). Pārejas noteikumi paredz, ka nodokļa likme šai tabakas izstrādājumu grupai katru pakāpeniski tiks palielināta, ar 2018. gada 1. janvārī sasniedzot 32 Ls par 1000 gabaliem, 6) cigaretēm- no 2011. gada 1. jūlija- 25 Ls par 1000 cigaretēm (pašreiz 22.50 Ls) un 34% no maksimālās mazumtirdzniecības cenas (pašreiz 34.5 %), kopējais aprēķinātais nodoklis nevar būt mazāks par 52 Ls par 1000 cigaretēm.

Arī šai tabakas izstrādājumu grupai nodoklis līdz pat 2018. gadam pakāpeniski tiks palielināts, sasniedzot 32 Ls par 1000 gabaliem un 33% no maksimālās mazumtirdzniecības cenas, kopā ne mazāk par 64 Ls par 1000 cigaretēm.

Nodokļa likme tiek palielināta arī smēķējamai un cigarešu uztinamajai tabakai.

2.2. Tiesu lietas (<http://eur-lex.europa.eu>)

Pēdējā laikā Eiropas Kopienas tiesa (EKT) ir izskatījusi vairākās lietas par akcīzes nodokļa piemērošanu. Lietas, kas varētu būt noderīgas arī Latvijas nodokļa maksātājiem, minētas zemāk:

- Lieta C-163/09, kurā EKT sniedz atbildi par kulinārijā izmantojamo vīnu, portvīnu un konjaku. Šajā lietā EKT sniedz skaidrojumu, ka Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvā 92/83/EEK noteiktajā etilspirta, kuram ir jāpiemēro akcīzes nodoklis, definīcijā ietilpst arī kulinārijā izmantojamais alkohols. Kā arī tiek sniegts skaidrojums atbrīvojuma no akcīzes nodokļa piemērošanai.
- Eiropas Komisija ir oficiāli pieprasījusi Kīprai grozīt likumdošanu par akcīzes nodokļa aprēķināšanu lietotiem motocikliem, kas šobrīd ir diskriminējoša pret lietotiem importētiem motocikliem. Kīprai divu mēnešu laikā ir jāsniedz Eiropas Komisijai apmierinoša atbilde, pretējā gadījumā tā griezīsies ar iesniegumu EKT.
- Šobrīd tiek izskatīta lieta C-94/10, kurā tiek izskatīts divu dāņu uzņēmumu prasība pret valsti par kompensāciju un zaudējumu atlīdzināšanu, kas radusies dalībvalstij iekasējot nodokli, un tādā veidā pārkāpjot Savienības tiesības, no šo divu uzņēmumu piegādātāja, kas šo nodokli ir pārnesis, iekļaujot nodokli cenā. Dānijas nodokļu institūcijas ir noraidījušas šādu nodokļu atmaksu, sakarā ar to uzņēmumi ir izvirzījuši prasību pret Dānijas Finanšu ministriju. Dānijas tiesa, kurā šī prasība ir iesniegta lūdz EKT izskatīt vai nodokļu institūcijām ir tiesības noraidīt šo uzņēmumu prasību. Šobrīd pieejamajos secinājumos, tiek skaidrots, ka tiesībām gala patērētājam prasīt nodokļu atmaksu no valsts ir jābūt reglamentētām valsts tiesību normās un attiecīgi – atstātam valsts tiesu ziņā, ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus.

3. Citi jaunumi

3.1 Citu valstu jaunumi.

- Uzņēmumiem Lielbritānijā, kas deklarē preces eksportam, kuras pēc tam tiek nosūtītas uz citu ES dalībvalsti (netiešais eksports) un izvestas no ES teritorijas, pateicoties jaunajai Eksporta kontroles sistēmai, ir iespējams no ES dalībvalsts saņemt elektronisku ziņojumu, kurš kalpo kā pierādījums nulles PVN likmes piemērošanai.
- Krievijā tiks ieviesta iespēja izdot elektroniskas PVN pavadzīmes. Nav noteikts skaidrs termiņš kādā šie grozījumi stāsies spēkā, tādēļ praktiski šo iespēju varēs izmantot no brīža, kad e-pavadzīmes forma tiks padarīta publiski pieejama.
- No 2011. gada 1. aprīļa Polijā iekšzemē veiktām preču un pakalpojumu piegādēm no Polijā neregistrētiem piegādātājiem tiks piemērots reversais PVN aplikšanas mehānisms. Kā arī no 2012. gada 1. janvāra tiks atvieglota preču importēšana – neprasot finansiālu garantiju nodrošināšanu.

Kontakti

Ja Jums rodas jautājumi vai nepieciešama palīdzība, lūdzu sazinieties ar zemāk minētajām kontaktpersonām:

PricewaterhouseCoopers
Kr.Valdemāra iela 19
LV-1010, Rīga
Tālr.: +371 67094400
www.pwc.lv

Zlata Elksniņa-Zaščirinska
Māris Jurušs
Ina Spridzāne

zlata.elksnina@lv.pwc.com
maris.juruss@lv.pwc.com
ina.spridzane@lv.pwc.com

Ierobežojumi. Klientiem, kas saņem šo informatīvo lapu nevajadzētu veikt darbības, pirms tam nesazinoties ar PricewaterhouseCoopers Netiešo nodokļu konsultantu. Šajā publikācijā ietvertā informācija ir vispārināta un nav uzskatāma par profesionālu konsultāciju. Normatīvo aktu prasību piemērošana var būt atšķirīga līdzīgās situācijās ar dažādiem specifiskiem apstākļiem. Mēs darām visu iespējamo, lai nodrošinātu šajā publikācijā ietvertās informācijas pareizību un izmantojam uzticamus informācijas avotus, tomēr PricewaterhouseCoopers neatbild par kļūdām, nepilnībām vai secinājumiem, kas izdarīti paļaujoties uz šādu informāciju. Ņemot vērā, ka PricewaterhouseCoopers nav zināms, kādā nolūkā informācija tiek pieprasīta, PricewaterhouseCoopers negarantē, ka šajā publikācijā publicētā informācija ir pilnīga, precīza vai aktuāla, kā arī neuzņemas nekādu atbildību par sekām, ko var radīt paļaušanās uz šādu informāciju. PricewaterhouseCoopers neuzņemas atbildību par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā atrodamā informācija, vai par lēmumiem vai rīcību, kas veikta paļaujoties uz šo publikāciju, vai par tiešiem vai netiešiem zaudējumiem, kas radušies tā rezultātā.

PricewaterhouseCoopers (www.pwc.com) sniedz uz industriju fokusētus revīzijas pakalpojumus, nodokļu, finanšu un uzņēmējdarbības konsultācijas ar mērķi palielināt klientu uzņēmumu vērtību un uzlabot organizāciju pārvaldes efektivitāti. Apvienojot vairāk nekā 163,000 cilvēku talantus un pieredzi 151 valstīs, mēs palīdzam izmantot jaunas iespējas un nodrošinām praktiskus padomus.

©2010 PricewaterhouseCoopers. "PricewaterhouseCoopers" ir starptautiskā firmu tīkla PricewaterhouseCoopers International Limited dalībnieks, kurā katrai dalīborganizācijai ir atsevišķas un neatkarīgas juridiskās personas statuss.